

Republika Srbija
VRHOVNI KASACIONI SUD
Prev 173/11
09.02.2012. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni kasacioni sud, u veću sastavljenom od sudija: Stojana Jokića, predsednika veća, Mihaila Rulića i Mirjane Đerasimović, članova veća, u sporu po tužbi tužioca Agencija za privatizaciju iz Beograda, koju zastupaju punomoćnici N.M, M.J. i S.R.R, advokati iz B.1, protiv tuženog Z. NJ. iz B.2, koga zastupaju punomoćnici D.R, advokat iz Ze. i N.A, advokat iz O, radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Privrednog apelacionog suda Pž br. 12195/10 od 27.07.2011. godine, u sednici veća održanoj dana 09.02.2012. godine, doneo je

P R E S U D U

ODBIJA SE kao neosnovana revizija tužioca Agencija za privatizaciju iz Beograda, izjavljena protiv presude Privrednog apelacionog suda Pž br. 12195/10 od 27.07.2011. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Privrednog suda u Beogradu P br. 11255/10 od 26.05.2010. godine usvojen je tužbeni zahtev i obavezan tuženi da tužiocu na ime naknade štete isplati iznos od 273.000.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom počev od 20.10.2007. godine pa do isplate i naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 451.500,00 dinara.

Privredni apelacioni sud je pobijanom presudom Pž br. 12195/10 od 27.07.2011. godine preinačio prvostepenu presudu Privrednog suda u Beogradu tako što je odbio tužbeni zahtev za obavezivanje tuženog da tužiocu isplati iznos od 273.000.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom počev od 27.10.2007. godine pa do isplate i obavezao tužioca da tuženom naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 884.750,00 dinara.

Blagovremenom i dozvoljenom revizijom tužilac pobija drugostepenu presudu zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Tuženi nije podneo odgovor na reviziju, a Republički javni tužilac se o izjavljenoj reviziji nije izjasnio.

Vrhovni kasacioni sud je ispitao pobijanu presudu u granicama propisanim odredbom člana 399. ZPP ("Službeni glasnik RS", br. 125/04 i 111/09), a koji se primenjuje na osnovu člana 506. stav 1. važećeg Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS", br. 72/11), koji je stupio na snagu 01.02.2012. godine i odlučio kao u izreci iz sledećih razloga:

Revizija tužioca nije osnovana.

U provedenom postupku nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 361. stav 2. tačka 9. ZPP, na koju se u revizijskom postupku pazi po službenoj dužnosti. Tužilac u reviziji ne ukazuje na zakonsku odredbu na kojoj zasniva tvrdnju o učinjenim bitnim povredama odredaba parničnog postupka. Razlozima neosnovano ukazuje na nedostatke pobijane presude koji bi se mogli podvesti pod bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz člana 361. stav 2. tačka 12. ZPP, jer pobijana presuda nema nedostataka zbog kojih ne bi mogla biti ispitana. Neosnovan je navod revizije o pogrešnoj primeni materijalnog prava.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, tuženi je, kao prvi proglašeni kupac na aukciji, sa tužiocem zaključio ugovor o kupoprodaji državnog kapitala metodom javne aukcije za kupoprodajnu cenu od 910.000.000,00 dinara. Na poziv tužioca, ni u naknadno ostavljenom roku nije uplatio prvu ratu kupoprodajne cene u iznosu od 126.364.668,00 dinara, koji predstavlja razliku između uplaćenog depozita i celokupnog iznosa prve rate kupoprodajne cene. Tuženi nije ispunio obavezu uplate prve rate kupoprodajne cene iz razloga što je doživeo pretnje i napade od strane NN počinioca koje su kod tuženog izazvale strah za egzistenciju svoje porodice i sebe zbog čega je odustao od izvršenja ugovora.

Kod ovako utvrđenih činjenica i postavljenog tužbenog zahteva za naknadu štete u smislu člana 12 a) stav 2. Zakona o privatizaciji, kojim je propisano da u slučaju neizvršenog plaćanja od strane lica koje je proglašeno kupcem isto uplaćuje na ime štete koja je nastala za subjekat privatizacije i agenciju, novčani iznos u visini od 30% prodajne cene na račun agencije, od čega 15% pripada subjektu privatizacije, pravilno je drugostepeni sud primenio materijalno pravo odredbu člana 363. ZPP kada je odbio tužbeni zahtev za naknadu

drugostepeni sud primenio materijalno pravo odredbu člana 263. ZOO kada je odbio tužbeni zahtev za naknadu štete, jer okolnosti zbog kojih tuženi nije izvršio obavezu uplate prve rate kupoprodajne cene ukazuju da se radilo o okolnostima nastalim posle zaključenja ugovora koje tuženi nije mogao sprečiti, otkloniti ili izbeći, usled kojih je tuženi oslobođen odgovornosti za štetu.

Nisu osnovani revizijski navodi tužioca o pogrešnoj primeni materijalnog prava sa razloga izložene pravne argumentacije drugostepenog suda. Odgovornost za štetu koja nastane povodom dužnosti ispunjenja ugovorne obaveze od strane dužnika počiva na pretpostavljenoj krivici dužnika. Te odgovornosti dužnik se može osloboditi ukoliko postoje okolnosti nakon zaključenja ugovora koje dužnik nije mogao sprečiti, otkloniti ili izbeći, a koje su ga sprečile da izvrši ugovornu obavezu kako je ona ugovorom predviđena. Nedopuštena pretnja po sopstveni život i život porodice koja je izazvala opravdani strah kod tuženog može se smatrati okolnošću koja u smislu citirane zakonske odredbe oslobađa tuženog od odgovornosti za štetu koja je nastala povredom dužnosti izvršenja obaveza sa njegove strane. Nije sporno da odredba člana 263. ZOO prvenstveno podrazumeva objektivne okolnosti koje su sprečile dužnika da ispuni svoju ugovornu obavezu, tj. okolnosti koje dužnik nije izazvao svojim ponašanjem, nego su nastupile mimo njegove volje i mimo njegovog delovanja. ZOO ne traži da te okolnosti imaju karakter više sile. Okolnosti moraju biti samo objektivne prirode, a to podrazumeva da strah koji je izazvan pretnjom mora biti opravdan ozbiljnom opasnošću da je ugrožen život, telo i drugo značajno dobro ugovorne strane ili trećeg lica. U konkretnom slučaju radilo se o opravdanom strahu koji vodi isključenju odgovornosti tuženog za štetu iz člana 12. a) stav 2. Zakona o privatizaciji. Sam revident ukazuje da navedeni član predstavlja zakonsku sankciju za nesavesnog dužnika u postupku privatizacije koji nije izvršio svoju obavezu i koji na taj način prouzrokuje dodatne troškove i odlaganje celokupnog procesa privatizacije. U konkretnom slučaju tuženi se ne bi mogao smatrati nesavesnim dužnikom, jer njegovo nepostupanje po obavezi iz ugovora nije posledica njegovog voljnog nečinjenja, već je reč o nečinjenju kao rezultatu određenog pritiska i izazivanja straha kod tuženog.

Sa izloženog, na osnovu člana 405. stav 1. ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Predsednik veća-sudija

Stojan Jokić, s.r.